

נתינת גט בלא אמירת בפ"נ ובפ"נ

א. תוספות | מסכת גיטין דף ה עמוד ב

יטלנו הימנה ויחזור ויתננו לה ויאמר כו' - מכאן משמע דצריך לומר בשעת נתינה בפני נכתב מדקאמר יטלנו הימנה וה"ה לאחר נתינה תוך כדי דיבור דמהני מדקאמר לעיל שנתנו לה כשהיה פיקח ולא הספיק לומר בפני נכתב עד שנתחרש אבל לאחר כדי דיבור מספקא לר"י אי מהני כל זמן שעסוקים באותו ענין או לאו וקודם נתינה מספקא לר"י נמי אי מהני ומדתנן בפרק כל הגט (לקמן דף כט:) המביא גט ממדינת הים וחלה עושה בבית דין שליח ואומר כו' אין ראייה דהרי אומר כשהגט יוצא מתחת ידו.

ב. תוספות | מסכת גיטין דף פד עמוד ב

אמר חזקיה ר"ש בן אלעזר היא - הא דתניא בפ"ק (לעיל דף ה:) ולקמן (דף פו.) נמי מייתי המביא גט ולא אמר בפני נכתב וכו' כיצד יעשה יטלנו הימנה ויחזור ויתננו לה אתיא אפילו כרבי דכיון שניתן הגט כהילכתו מן התורה מה שהוא אומר אחר הנתינה בפני נכתב ובפני נחתם לא היה מועיל כלום ועוד דשליח דוקא כשיאמר בשעת נתינה מידק דייק.

ג. חידושי הרשב"א | מסכת גיטין דף פד עמוד ב

וקי"ל כי הא דר' יוחנן דאמר דמתני' אפילו רבי היא ואינה מגורשת עד שיטלנו ממנה ויחזור ויתננו לה וכו' והא דתניא בפ"ק דמכילתין (ה' ב') גבי נתנו לה ולא אמר לה בפ"נ ובפ"נ כיצד יעשה יטלנו ממנה ויחזור ויתננו לה ההיא נמי הלכתא היא דהתם גט גמור מן התורה הוא אלא שחכמים תיקנו שלא להאמין השליח אלא בשעת נתינתו דההיא שעתא מידק דייק טפי בעדותו לכך צריך ליטלו ממנה כדי להעיד עליו בשעת נתינה.

ד. הר"ן על הרי"ף | מסכת גיטין דף ב עמוד א

יוציא והולד ממזר. יוציא מי שנשאה בגט זה. והולד ממזר. דסבירא ליה לר"מ דכל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין יוציא והולד ממזר ולפיכך אפילו העיד לאחר נתינה שבפניו נכתב ונחתם כיון שלא אמר כן בשעת נתינה הולד ממזר:

וחכמים אומרים אין הולד ממזר כיצד יעשה וכו'. פירשו בתוספות דהכי קאמר כיצד יעשה לרבנן שנתנא [לכתחלה או אם נשאת] שלא תצא אבל לולד אין צריך שיטלנו ממנה דכל שהוא מעיד אפילו לאחר נתינה דבפני נכתב אין חוששין לו דלית להו כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין הולד ממזר ולר"מ נמי הכי קתני כיצד יעשה קודם נישואין אבל לאחר נישואין ליכא תקנתא דמסתברא דכיון דהולד ממזר תצא מזה ומזה וכל הדרכים האלו בה ככל הני דתנן לקמן בפרק הזורק (דף פ א):

ולענין הלכה לא קי"ל כר"מ דאמר דכל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין הולד ממזר אלא כרבנן דפליגי עליה מדמתמהין בגמרא עלה דהא [דף ה ב] ור"מ משום דלא א"ל בפני נכתב ובפני נחתם יוציא והולד ממזר ומהדרינן אין ר"מ לטעמיה ובפרק הזורק (דף עט ב) נמי תנן כתב לשם מלכות שאינה הוגנת וכו' תצא מזה ומזה ואמרינן עלה [דף פ ב] זו דברי ר' מאיר דאמר כל המשנה וכו' אבל חכמים אומרים אפילו לא כתב אלא לשם סנטר שבעיר הרי זו מגורשת ומשמע לכאורה זו ולא סבירא לן כוותיה וכן פסק הרמב"ם ז"ל וכן כתב הרי"ף ז"ל בתשובה ואף על גב דבירושלמי [פרק הזורק הלכה ה] משמע דנקטינן כוותיה אגמ' דילן סמכינן דיחיד ורבים הלכה כרבים ומ"מ שמעינן משמעתין דכל גט שאין פסול בגופו אלא שנפסל בנתינתו לא מיפסל בהכי ומשום הכי סגי שיטלנו ממנה ויחזור ויתננו לה. וכתבו עוד בתוס' דמדאמרינן יטלנו ממנה ויחזור ויתננו לה וכו' משמע דצריך לומר בפני נכתב בשעת נתינה ומיהו ה"ה לאחר נתינה בתוך כדי דיבור דמהני מדאמר לקמן [דף ט א] שנתנו לה כשהוא פיקח ולא הספיק לומר בפ"נ עד שנתחרש אבל לאחר כדי דיבור מספקא לר"י ז"ל אי מהני כל זמן שעסוקין באותו ענין או לא:

ה. בית הבחירה (מאירי) | מסכת גיטין דף ה עמוד ב

ממה שכתבנו במביא גט ממדינת הים שלא אמר בפני נכתב וכו' שיטלנו ממנה ויחזור ויתננה לה בפני שנים ויאמר לה בפני נכתב וכו' אתה למד שכל שהגט ביד האשה אין אמירתו מועלת כלום ופירשו הטעם הואיל ובא בידה בפסול ואם כן אף מעיקרו קודם נתינת הגט לידה הוא צריך לומר כן.

ו. שו"ת הריב"ש | סימן ג

שאלת וזה לשונך מה הדין בענין גט אחד שבא לכאן לאנוסה אחת ובו כתוב כך אנא דלמא"ב דמתקרי יוסף ב"ר פ' וכל שום אחרן וחניכא וכו'. והאשה היא זקוקה ליבם ומת בעלה אחר שהגיע גט זה לידה. יבאר לנו רבינו מה צריכה לעשות והיבם אינו בעיר והשעה דחוקה. עד כאן לשונך.

תשובה לא בארת מה נסתפק לך בגט זה. כי לפי לשון השאל' נרא' שהבעל שלחו לה ע"י שלוחו ואז צריך שיגיע הגט ליד'. ואם הגיע ליד' מיד השליח בפני ב"ד ואמר בפניהם בפ"נ ובפ"נ כמו שצריך לפי הדין הרי היא מגורשת גמור'. וכשמת הבעל אחר המעש' הזה אינה זקוק' ליבם כלל. ואינו צריכה לדבר רק שיעשו לה מעש' ב"ד שהגיע לידה קודם מיתת הבעל למען לא יספקו בזה אם תלך לארץ אחרת ותוכל להנשא שם. ואם הי' שנתנו לה השליח ולא אמר בפ"נ ובפ"נ אז מלבד זה צריך שיתקיים הגט בחותמיו. כדתניא (גיטין ה) המביא גט ממדינת הים נתנו לה ולא אמר בפ"נ ובפ"נ אם נתקיים בחותמיו כשר. הא לא הוצרכו לומר בפ"נ ובפ"נ

שנאמן ואין משגיחין בערער הבעל וראייתם ממה שאמרו למעלה כיצד יעשה וכו' אלמא אף על גב דאיגרשה לה מכמה יומי ועכשו אינו נותן לה בתורת גירושין אלא לשמרה מהוצאת לעז נאמן ואין משגיחין עוד בערער הבעל ואין נראה לי כן שבזו לא נתגרשה כהוגן וצריך שבשעת נתינה יאמר כן אבל זו שמשעה שבא הגט ליד השליח נתגרשה כהוגן אין כאן עוד שעת נתינה ולא מהני.

י. תוספתא | מסכת גיטין פרק ב הלכה א-ב

המביא גט ממדינת הים ונתנו לה ולא אמ' לה בפני נכתב ובפני נתחתם הרי זה מקבלו הימנה אפי' לאחר שלש שנים יחזור ויתננו לה ויאמר לה בפני נכתב ובפני נתחתם

נאמנת אשה שתאמר זה גט שנתת לי נקרע כשר נתקרע פסול נקרע בו קרע של בית דין פסול ר' שמעון בן לעזר אומ' מדבק את הקרעים ונותן לה ואומ' לה בפני נכתב ובפני נתחתם.

יא. תוספות | מסכת גיטין דף ה עמוד א

כשניסת - והא דתניא לקמן לא אמר בפני נכתב ובפני נתחתם הולד ממזר היינו כשלא נתקיים בחותמיו וא"ת וליחשביה (לקמן דף פו.) בהדי ג' גיטין פסולין ואם ניסת הולד כשר ויש לומר דקסבר רבה דבג' גיטין תצא והכא לא תצא ואם תאמר להאי לישנא דבפ"ב (לקמן דף יז.) דאית ליה לר' יוחנן שנים שהביאו גט ממדינת הים צריכין לומר בפנינו נכתב כו' משמע דקסבר לפי שאין בקיאיין לשמה היכי משני הך ברייתא דהכא דאי משני לה כשניסת א"כ ליחשביה (לקמן דף פו.) בהדי ג' גיטין פסולין דהא ר' יוחנן אית ליה בפ"ט (שם) דג' גיטין נמי לא תצא ואין לומר דלא חשיב אלא פסול התלוי בגט עצמו דהא אמרינן בפ"ט מניינא דסיפא למעוטי נתנו לה ולא אמר בפני נכתב יוציא והולד ממזר ואומר ר"י דההוא מילתא דר' יוחנן דסבר לא תצא קאי כלישנא קמא דבפ"ב (לקמן דף טז:) דאית ליה לר' יוחנן לפי שאין עדים מצויין לקיימו וכמסקנא דשמעתין אי נמי יאמר דהך דרבה ורבה תנאי היא כדבעינן נמי למימר בפרק שני (ג"ז שם) לרבי יוחנן.

יב. חידושי הרשב"א | מסכת גיטין דף ה עמוד א

הא דתניא המביא גט ממדה"י נתנו לה ולא אמר לה בפ"נ ובפ"נ אם נתקיים בחותמיו כשר ואם לאו פסול, לאו נתקיים בחותמיו קודם שתנשא קאמר דא"כ לרבא מאי למימרא, ומיהו הא דאוקימנא לה אליבא דרבה לאחר שנשאת לא הוי ראייה דה"ק לאחר שנשאת לא מפקינן לה משום דלא אמר בפ"נ ובפ"נ כיון דנתקיים מיהא קודם שתנשא אבל לכתחלה לא תנשא אף על פי שנתקיים בחותמיו עד שיטלנו ממנה ויחזור ויאמר לה בפני שנים בפ"נ ובפ"נ כדתניא לקמן, דהא לרבה טפי עדיף בפ"נ ובפ"נ מקיום חותמיו, אבל בתוספתא גרסי' בהדיא אם יכול לקיימו כשר ואם לאו פסול, והא דתניא לקמן נתנו לה ולא אמר לה בפ"נ ובפ"נ פסול דברי ר"מ, וחכמים נמי לא פליגי עליה אלא דאין הולד ממזר, ותניא כיצד יעשה יטלנו ממנה ויחזור ויתננו לה ויאמר לה בפ"נ ובפ"נ דמשמע הא לאו הכי לכ"ע פסול, ההיא בשאינו יכול לקיימו.

להחמיר עלי' כלומר שאף כשיש עידי קיום יהא צריך עוד לומר בפ"נ ובפ"נ אלא להקל עליה שלא תזקק לעידי קיום. אבל אם נתקיים הגט בחותמיו א"צ לומר בפ"נ ובפ"נ. והתקנה שהזכירו בגמרא בברייתא המביא גט ממ"ה נתנו לה ולא אמר לה בפ"נ ובפ"נ וכו' כיצד יעשה, יטלנו ממנה ויחזור ויתננו לה בפני שנים ויאמר בפ"נ ובפ"נ. זאת התקנה אין לה מקום בכאן. דכיון שמת הבעל בטל השליחות ומעתה אין השליח נאמן לומר בפ"נ ובפ"נ.

ז. פסקי רי"ד | מסכת גיטין דף ה עמוד ב

תניא כותיה דר' יוחנן, המביא גט ממדינת הים נתנו לה ולא אמ' לה בפני נכתב ובפני נתחתם יוציא והולד ממזר דברי ר' מאיר, וחכמ' אומ' אין הולד ממזר, כיצד יעשה יטלנו ממנה ויתננו לה בפני שנים ויאמר לה בפני נכתב ובפני נתחתם. פי' זה שהצריכו ליטלו ממנה וליתנו לה פעם אחרת כדי שייראה שהוא שליח בדבר, דדוקא לשליח הימנו רבנן כבי תרי אבל לא לאיניש אחרינא.

ח. שו"ת רדב"ז | חלק א סימן תקה

שאלת ממנו אודיעך דעתי בשליח המביא גט ממד"ה צריך שיאמר בפני נכתב ונתחתם אם הקדים הדבור לנתינה או אחרו מאי.

תשובה כבר ידעת כי תוך כדי דיבור כדבור דמי ואם אמר תוך כדי דיבור בין מוקדם או מאוחר סגי. ואם אמר אחר כדי דיבור ולא היו עסוקים באותו ענין הוי כאלו לא אמר וצריך ליטלו הימנה ולחזור וליתנו לה ויאמר בפני וכו' ואם היה אחר כדי דיבור ועדיין היו עסוקים באותו ענין נסתפק הרא"ש ור"י ז"ל בתוספותיו פרק הזהב אבל בתוספות שלנו כתבו דאין צריך עוד כיון שהיו עסוקים באותו ענין והכי מסתבר כי היכי דאמרינן לענין קדושין ולכמה דברים והה"נ אם הקדים הדבור והיה עסוק בענין שאמר לה בעליך שלחני לגרש אותך בגט זה ובפני נכתב ובפני נתחתם ונתנו לה אפילו אחר כדי דיבור כיון שלא הפסיק הענין סגי בהכי אבל אם הפסיק ונתנו לה צריך לחזור לקחתו וליתנו לה וגם בזה נסתפק הרא"ש ז"ל מההיא דאמרינן סוף פ"ב דגטין הוי שליח להולכה עד דמטית להתם וכי מטית להתם אימא קמי בי דינא בפני נכתב וכו' וליהוי אינהו שליח'. ומההיא דתנן בפרק כל הגט המביא גט ממד"ה וחלה עושה בב"ד שליח וכו' ודחה ז"ל דאין מכל הנני ראייה דמ"מ כשהגט יוצא מתחת יד השליח בעיא שיאמר בפני נכתב ובפני נתחתם ע"כ. וכיון דאין מכאן ראייה מסתברא דאם הקדים הדבור ולא היו עסוקים באותו ענין לאו כלום הוא דמאן לימא לן דעל זה הגט אשר נותן לה קאמר בפני נכתב ובפני נתחתם. ותו כיון דאיכא תקנתא לקחתו וליתנו לה ותשאר תחת בעלה אפילו אם נשאת למה נסמוך להתיר אלא ודאי צריך ליטלו ממנה ולחזור וליתנו לה ויאמר בפני נכתב וכו'.

ט. בית הבחירה (מאירי) | מסכת גיטין דף ו עמוד א

מכל מה שכתבנו למדת שלא נכתב בתלמוד דין בפני נכתב ובפני נתחתם להקל עליה ולומר שלא להשיגה עוד בערער הבעל אלא בשליח הולכה אבל שליח קבלה שהגט יוצא מתחת ידו ואמר בפני נכתב וכו' ובא הבעל וערער ואינו מתקיים בחותמיו לא הוזכרה אם נאמן אם לאו ובשם קצת חכמי הדורות שלפנינו שמעתי

והא דאמרינן כיצד יעשה. איכא מאן דפריש דלרבנן בלחוד קאי וה"ק לרבנן כיצד יעשה שאם נשאת לא תצא, ואין צריך לומר אם לא נשאת להנשא בו לכתחלה יטלנו ממנה ויחזור לה, אבל לר"מ ודאי כיון ששינה ממטבע חכמים אין לו תקנה ויוציא והולד ממזר, אבל להנשא לאחרים אפילו לר"מ סגי בתקנה זו, ואיכא מאן דפריש דבין לר"מ בין לרבנן קאי דע"כ לא קאמר דיוציא והולד ממזר אלא כשהולך השליח או שמת שאי אפשר לתקן, אבל כל שאפשר לתקן מתוקן הוא ואפילו לר"מ ולא תצא והולד כשר כאלו נתקיים הגט בחותמיו, דזה פשוט לכו"ע אף על פי שלא אמר בפ"נ ובפ"נ הולד כשר ולא תצא שהרי נתברר למפרע שהיא היתה מגורשת בגט כשר.

יד. ים של שלמה | מסכת גיטין פרק א סימן יא

והא דקאמר כיצד יעשה, קאי אמילתא דחכמים, דהלכה כוותיהו, וה"ק, אף דלא בעינא תקנה לולד, דהולד אינו ממזר משום הא דשינה ממטבע חכמים בעלמא, מכל מקום בעינא תקנה לאשה, שלא תצא מבעלה, אם לא יחזור ויתננו ויתקן מה ששינה, ואפשר אף לר' מאיר יחזור ויטלנו היכא שעדיין לא נישאת, דלאחר שנשאת אין תקנה, שהרי מאחר שהולד ממזר אם כן יש בה כל הדברים דתנן לקמן בהזורק (ע"ט ע"ב), והיכא דנתקיים בחותמיו כשר לכולי עלמא, ונראה אפילו לר"מ דסבר שיש בה כל הדברים, אפילו הכי היכא דנתקיים בחותמיו אפילו אחר שנשאת כשר, ולא שייך למימר סוף סוף שינה ממטבע חכמים כו', דדוקא בפני נכתב כו', דהמנוהו רבנן כבי תרי, הם הימנוהו, והם אמרו כל המשנה ממטבע, אם כן אישתכח דלא הימנוהו, אבל כשנתקיים בחותמיו אשתכח דאף מתחלה היה כשר, רק שלא ידענו האמת, וזה אינו צריך פנים.

טו. רמב"ם | הלכות גירושין פרק ז

[הלכה יח] נתנו לה ולא הספיק לומר בפני נכתב ובפני נחתם עד שנשתק הרי זה יתקיים בחותמיו ואחר כך ינתן לה.

טז. פסקי רי"ד | מסכת גיטין דף ה עמוד א

תניא המביא גט ממדינת הים נתנו לה [ולא]אמ' לה בפני נכתב ובפני נחתם אם נתקיים בחותמיו כשר ואם לאו פסול. הוי לא הוצרכו לומר' בפני נכתב ובפני נחתם להחמיר עליה אלא להקל עליה. פי' אף על פי שאין עליו עוררין צריך שיתקיים בחותמיו, ולא יהיב' ליה לאשה להנשא בו בלא קיום, דדוקא בארץ יש' דשכיחי שייראתא שאם יבוא הבעל לערער יהיו עדים מצויין לקיימו יהיב' לה בלא קיום (שטרות) ונישאת בו, אבל ממדינת הים דלא שכיחי שייראתא לא יהיב' ליה לאשה עד שיתקיים, שאם תינשא בו בלא קיום ויבוא הבעל ויערער ולא נמצא עדים לקיימו יהיה הגט בטל ובניה ממזרים, הוי אומ' מה שהצריכו חכמים לומר' לשליח בפני נכתב ובפני נחתם לא להחמיר על האשה ולומר' אף על פי שהוא מקויים יהא צריך לומר' שמוא לא נכתב לשמה אלא להקל עליה, שאע"פ שאין עדים מצויין לקיימו הוא נאמן כשנים לקיימו באומר בפני נחתם, והיום ומחר אם יבוא הבעל ומערער לא משגיח' ביה שכבר מקויים הוא.

המביא גט ממ"ה והבעל עשאו שליח להוליכו לאשתו צריך שיעמוד על כתיבתו וחתמתו ויאמר בפני נכתב ובפני נחתם אבל מא"י אין צריך וטעמא משום דבחוצה לארץ אין עדים מצויין לקיימו ואם תינשא בו היום או מחר יבא הבעל ויערער ולא תוכל למצוא עדים לקיימו לכך תקנו שלא תתגרש בו עד שיאמר השליח בפני נכתב ובפני נחתם והאמינוהו ואז לא נחוש לערערו של הבעל אבל בא"י שתוכל לקיימו תינשא בו אף על פי שלא אמר בפני נכתב ובפני נחתם.

יח. רמב"ם | הלכות גירושין פרק ז

[הלכה ז] וכן שליח שהביא גט בארץ ישראל ואמר בפני נכתב ובפני נחתם אף על פי שאינו צריך אם יבא הבעל ויערער אין משגיחין בו. ואם אין השליח עומד בשעת כתיבה וחתימה לא ינתן לה אלא אם כן נתקיים בחותמיו, ויש לשליח להיות מכלל השלשה שיקיימו אותו בחותמיו, ואם לא נתקיים ונתן לה הרי זה פסול עד שיתקיים, ואם בא הבעל וערער ולא נתקיים אינה מגורשת, אבד הגט הרי זה ספק מגורשת.

יט. רמב"ם | הלכות גירושין פרק ז

[הלכה יג] אמר בפני נכתב אבל לא בפני נחתם, בפני נחתם אבל לא בפני נכתב, בפני נכתב כולו וחתם עד אחד אבל לא העד השני אפילו היה הוא העד השני, הרי זה יתקיים בחותמיו ואחר כך ינתן לה, ואם העיד הוא ואחר על העד השני שלא חתם בפניו הרי זה כשר וינתן לה, ואין צריך לומר אם העידו שנים אחרים על כתב ידי העד השני שזה כשר.

כ. רמב"ם | הלכות גירושין פרק ז

[הלכה יז] שליח שהביא גט בחוצה לארץ ונתנו לה בינו לבינה או שנתנו לה בפני שנים ולא אמר בפני נכתב ובפני נחתם אף על פי שנשאת נוטלו ממנה וחוזר ונתנו לה בפני שנים ואומר בפניהם בפני נכתב ובפני נחתם, ואם לא נטלו ממנה הרי זה פסול עד שיתקיים בחותמיו.

